

„Maar ge ligt gij nu warm, Nand, in uw goed bedde. Daar zijn geen weeren meer aan uw vingeren, van het werken. Zoo kunt gij voelen over uw maag de zachte versletenheid van uw katoenen hemd, en, waar gij ligt, aan uwe dijen de korreling van uwe goede lijnwaden lakens. En dat is wel niet veel, van 't plezier dat gij er aan hebt, maar het geeft toch eene gerustheid. Gij voelt aan weerskanten van uw hoofd, de geruststellende aaiing van uw wollen peluw. En hebt gij een koelere streeling over uw voorhoofd, 't is goed tegen de ijle gloeiing van uw hoofd. — Voelt gij wat koelte over uw voorhoofd, Nand? Dan kunt gij nog denken aan uwe kinderen en aan uwe vrouw, dan kunt gij nog denken aan heel uwe doening”.....

En ja: Nand kón er nog aan denken; hij kon er nog aan denken in de schemering van den zoeten slaap, waar hij wel wist dat hij nu in lag. Want hij wist dat hij niet meer wakker lag. Waarom, zou hij nog wakker zijn?: het was zoo góed, zóo.... En 't mummelde verder in hem:

„Nand, 't vleeschken van borelingskens is 't zachtste om voelen van de geheele wereld. 't Is bijkans niet meer, zoudt gij zeggen, dan een geur, dan den geur van een lie. Maar worden de kinderen groter, dan geven ze u bekommernis, als gij voelt dat zij heet zijn in de vouwen van hunne ledematen. Want gij weet dat het de ziekte beteekent, Nand. — Maar de zorgen deelt gij met uwe vrouw. Gij kent ze al lang nu, vermits gij kinderen hebt die ziek zijn. Gij staat met haar over hun beddeken gebogen. Hare armen zijn bloot. Als gij samen uit vrijen gingt, waren hare armen koel en glad als spoelen. En dan tastet gij met een blijden trots aan uwe eigen armen, die van macht hard en vol bulden stonden. En gij staat hier nu naast haar, in de angsten. En gij denkt aan hare heupen die breed, vet en warm zijn, en dat gij als onpasselijk zijt geworden, den eersten keer dat gij er uw hand op gelegd hebt....

„Ge zijt gij geen groote boer geweest, Nand, maar toch een wijze boer. Ge hebt van uwe hand den ploeg-staart gepolijst, en den steel der spade er lengerhande minder rasperig onder voelen worden. Na 't gedane werk, ging uwe vrede over de ruigheid van uw hond. De gladde huid uwer koeien heeft u met vrede vervult. En hebt gij onder de oksels der kalveren de hitte gevoeld der koorts, ge wist er tegen remedie, beter dan voor uwe kinderen. — Gij kendet, als het ware, bij blikken alléén de korrelige kilte der teilen, de gleuvige droogheid van den boter-keern, de ijzige nijdigheid der zeisen. Uwe natte handen over uwe geribde pannebroek, Nand, en de raspe van uw huid onder het scheer-mes....

„Zoo zijt gij oud geworden, Nand. Gij hebt de stramheid gevoeld van uwe dikke vierkante knieën. En gij hebt, Nand, gij hebt....”

— Nand wist wel wat zij zeggen wilde. Zie, hij wist het niet goed, omdat hij hier zoo zalig-diep en -goed en -warm lag, en omdat hij het niet goed dorst te weten. Maar hij wist toch wat het was, dat hij nog wist. 't Was gelijk een klein lichtje, dat brandde in hem; en hij mocht niet blazen, hij mocht niet ademen, of het zou uitgaan, het zou dood gaan, het zou weg zijn, en hij zou het nooit meer zien. Het was, het was dat laatste in hem, dat hij zou willen hebben blijven bezitten; het was het laatste van hem; het was het laatste van zijn leven: het was dat hij met zijn duim en zijn wijs-vinger de oogen had gesloten van Wanne, zijn vrouw, toen Wanne gestorven was, en dat hij dat in zijn duim en in zijn wijs-vinger nog altijd gevoelde....

En nu lag Nand daar ineens vol triestigen angst, omdat hij vreesde dat het ging uit gaan, dat het ging weg zijn, die laatste herinnering, en dat hij ging sterven met al de droefheid van dat verlies. Ah, wat zou het allemaal geweest zijn, al wat hij mocht genieten van oogen en van ooren, van rieken en van smaken, en van gevoelen met zijn handen, en van gevoelen met zijn hart, als hij moest heen-gaan met